

Research Paper

Investigating the Asymmetric Effects of Business Cycles on Consumption and Wealth Accumulation in Iran

Mohammad Abdi Seyyedkolae^{*1} , Shahryar Zaroki² , Mehdi Hasanpour Varkolaei³

¹ Associate Professor of Economics, Department of Theoretical Economics, Faculty of Economic and Administrative Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: m.abdi.sk@umz.ac.ir

² Associate Professor of Economics, Department of Energy Economics, Faculty of Economic and Administrative Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: sh.zaroki@umz.ac.ir

³ M.A. in Economics, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: mehdihasanpour788@gmail.com

[10.22080/mrl.2025.28582.2156](https://doi.org/10.22080/mrl.2025.28582.2156)

Received:

February 7, 2025

Accepted:

April 25, 2025

Available online:

December 30, 2025

Keywords:

Wealth accumulation,
Economy of Iran,
Consumption, Business
Cycles

JEL Classification:

E21 .D31 .E22.

Abstract

Consumption and wealth accumulation reflect the consumption behavior patterns of consumers and capital storage. Iran's economy currently faces numerous challenges in the areas of consumption and wealth accumulation, which have a significant impact on economic growth and welfare. The aim of this study is to investigate the asymmetric effects of booms and busts on consumption and wealth accumulation in Iran during the years 1971 to 2023. To analyze the asymmetric effects of output, this study employs the nonlinear autoregressive distributed lag (NARDL) method. The results indicate that economic booms lead to an increase in consumption and wealth accumulation, while economic busts lead to a decrease in them. Furthermore, the adverse effects of busts on consumption and wealth accumulation are significantly greater than the positive effects of booms, and these asymmetric effects intensify in the long run. In addition, inflation and unemployment have a negative impact on consumption, while government size has a positive impact. Similarly, inflation and government size directly affect wealth accumulation, while the unemployment rate has an inverse effect.

*Corresponding Author: Mohammad Abdi Seyyedkolae

Address: Department of Theoretical Economics,
Faculty of Economic and Administrative Sciences,
University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

Email: m.abdi.sk@umz.ac.ir

This work is licensed under the Creative Commons—Attribution-Non Commercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

© **University of Mazandaran**

**This article is taken from the master's thesis in University of Mazandaran.

Extended Abstract

1. Introduction

The issue of welfare, beyond mere economic growth, has always been at the center of attention for governments and societies and is regarded as a criterion for evaluating government performance (Sadeghi et al., 2016). However, despite efforts made in Iran, there remains a significant gap between welfare objectives and reality. To better understand this issue and find suitable solutions, a deeper examination of the factors affecting economic welfare is necessary. Many previous studies, such as those referenced by Hari et al. (2020) and Schneider and Winkler (2021), focusing on single indicators like per capita national income or gross domestic product, may have presented an incomplete picture of welfare (Kafaei and Pourfathi, 2019). These studies generally employed a linear approach, assuming that the positive and negative effects of economic fluctuations (booms and recessions) on welfare are symmetric and identical, whereas this assumption may not always hold true, and the effects of booms and recessions can asymmetrically impact various dimensions of welfare, including consumption and wealth accumulation (Zarooki and Maghdesi-Sedehi, 2021). In this regard, the present research investigates the asymmetric impact of economic booms and recessions on consumption and wealth accumulation in Iran, and instead of using traditional indicators, it utilizes the composite economic welfare index developed by Osberg and Sharpe (2009), which simultaneously considers multiple dimensions of welfare, including consumption, wealth accumulation, income distribution, and economic security. This approach allows for a more

precise assessment of welfare status and the identification of strengths and weaknesses in economic policies. The main question of this study is whether there is a significant difference in the impact of booms and recessions on consumption and wealth accumulation in the Iranian economy and whether economic policies should be designed to account for the asymmetric effects of these two phases. The study's findings can assist economic policymakers in designing targeted and effective policies to enhance welfare under varying economic conditions. Furthermore, the examined period from 1971 to 2023 includes major political and economic events that may have significant effects on welfare.

2. Methodology

The aim of the present research is to analyze the asymmetric effect of economic booms and recessions on consumption flow and wealth accumulation in Iran. To identify periods of boom and recession, changes in Gross Domestic Product (GDP) are used (Healy and Crystal, 2018), and the NARDL model introduced by Shin et al. (2014) is employed. This model, part of the ARDL family, allows for the separate examination of the positive and negative effects of variables in the short and long term and identifies asymmetric relationships between them.

In the first model, the variables under study include the logarithm of consumption (CF) and the logarithm of real GDP (LnRGDP), and the sensitivity of consumption to inflation (Inf), unemployment (UnEmpR), and government size (GS) is also considered. In the second model, the dimension of wealth accumulation replaces the consumption dimension. The study period covers annual data from 1971 to 2023, sourced

from institutions such as the Central Bank, Statistical Center, and World Bank. In this research, the IEWB economic index is considered as a comprehensive economic welfare indicator, and its impact on consumption, social wealth accumulation, economic inequality, and economic insecurity is examined (Ozberg and Sharp, 2009).

3. Findings

The results indicate that economic booms lead to an increase in consumption and wealth accumulation, while economic busts lead to a decrease in them. Furthermore, the adverse effects of busts on consumption and wealth accumulation are significantly greater than the positive effects of booms, and these asymmetric effects intensify in the long run. In addition, inflation and unemployment have a negative impact on consumption, while government size has a positive impact. Similarly, inflation and government size directly affect wealth accumulation, while the unemployment rate has an inverse effect.

4. Results

Based on the obtained results, the effect of economic boom (increased production) on consumption in the short term is almost twice its effect on wealth accumulation. This highlights the importance of focusing on consumer welfare in improving the country's well-being during short periods. Additionally, the effect of economic recession (decreased production) on consumption is less than its effect on wealth accumulation. Specifically, the

negative impact of recession on wealth accumulation is about 4.5 times greater than its impact on consumption. This asymmetry in effects indicates the need to pay greater attention to welfare conditions during economic downturns. In the long term, a similar pattern is observed, meaning that the effect of economic boom on consumption is greater than its effect on wealth accumulation, while the effect of economic recession on wealth accumulation is greater than its effect on consumption. Furthermore, in the long run, the effect of recession on consumption is more than twice the effect of boom on consumption and about 4.5 times greater than the effect of boom on wealth accumulation. Overall, the results of this study confirm that booms lead to increases in consumption and wealth, and recessions result in their decreases. Moreover, the negative effects of recessions on consumption and wealth are greater than the positive effects of booms.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declare no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors express their gratitude to the journal officials and referees.

علمی

بررسی آثار نامتقارن ادوار تجاری بر مصرف و انباشت ثروت در ایران

محمد عبدی سیدکلایی*^۱ ID، شهریار زروکی^۲ ID، مهدی حسن‌پور ورکلایی^۳ ID

^۱ دانشیار، گروه اقتصاد نظری، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابل‌سر، ایران. ایمیل: m.abdi.sk@umz.ac.ir
^۲ دانشیار، گروه اقتصاد انرژی، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابل‌سر، ایران. ایمیل: sh.zaroki@umz.ac.ir
^۳ کارشناسی ارشد، علوم اقتصادی، دانشگاه مازندران، بابل‌سر، ایران. ایمیل: mehdihasanpour788@gmail.com

doi 10.22080/mrl.2025.28582.2156

چکیده

مصرف و انباشت ثروت، الگوی رفتار مصرف‌کنندگان و ذخیره‌سازی سرمایه را بازتاب می‌دهند. اقتصاد ایران در حال حاضر با چالش‌های متعددی در زمینه مصرف و انباشت ثروت مواجه است که تأثیر قابل توجهی بر رشد و رفاه اقتصادی دارند. هدف پژوهش حاضر، بررسی آثار نامتقارن رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت در ایران طی سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۴۰۲ است. جهت تحلیل آثار نامتقارن تولید، در این پژوهش از روش خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی غیرخطی استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که رونق اقتصادی موجب افزایش مصرف و انباشت ثروت و رکود اقتصادی سبب کاهش آن‌ها می‌شود. همچنین، آثار نامطلوب رکود بر مصرف و انباشت ثروت به‌طور معناداری بیشتر از آثار مطلوب رونق است و این آثار نامتقارن در بلندمدت تشدید می‌شود. علاوه بر این، تورم و بیکاری تأثیر معکوس و اندازه دولت تأثیر مثبت بر مصرف دارند. مضافاً اینکه تورم و اندازه دولت به‌طور مستقیم بر انباشت ثروت تأثیر دارند، در حالی که نرخ بیکاری اثر معکوس دارد.

تاریخ دریافت:

۱۹ بهمن ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۰۵ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ انتشار:

۰۹ دی ۱۴۰۴

کلیدواژه‌ها:

انباشت ثروت، اقتصاد ایران،

مصرف، ادوار تجاری

طبقه‌بندی:

E21, D31, E22.

* نویسنده مسئول: محمد عبدی سیدکلایی

آدرس: گروه اقتصاد نظری، دانشکده علوم اقتصادی و اداری،

دانشگاه مازندران، بابل‌سر، ایران.

ایمیل: m.abdi.sk@umz.ac.ir

© این اثر تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons-Attribution-Non Commercial 4.0 می‌باشد

© تمام حقوق برای ناشر (دانشگاه مازندران) محفوظ است

**این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد در دانشگاه مازندران است.

۱ مقدمه

نظر می‌گیرد. این شاخص جامع، امکان ارزیابی دقیق‌تری از وضعیت رفاه و شناسایی نقاط قوت و ضعف سیاست‌های اقتصادی را فراهم می‌سازد. بنابراین، پرسش اصلی این پژوهش این است: آیا در اقتصاد ایران، تفاوت معناداری در تأثیر رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت وجود دارد؟ به عبارت دیگر، آیا سیاست‌های اقتصادی باید به گونه‌ای طراحی شوند که اثرات نامتقارن رونق و رکود بر رفاه را در نظر بگیرند؟ یافته‌های این پژوهش، می‌تواند به سیاست‌گذاران اقتصادی در طراحی سیاست‌های هدفمند و مؤثر برای ارتقای رفاه در شرایط مختلف اقتصادی کمک کند. همچنین، استفاده از شاخص ترکیبی رفاه اقتصادی، امکان ارزیابی دقیق‌تر عملکرد دولت در زمینه رفاه و ارائه تصویری روشن‌تر از وضعیت زندگی مردم را فراهم می‌سازد. شایان ذکر است که دوره زمانی مورد بررسی (۱۳۵۰-۱۴۰۲) شامل وقایع سیاسی و اقتصادی مهمی است که می‌تواند اثرات قابل توجهی بر رفاه داشته باشند.

در ادامه، مقاله با بررسی ادبیات نظری و تجربی مرتبط، به تبیین چارچوب نظری و روش‌شناسی پژوهش می‌پردازد. سپس، با استفاده از داده‌های آماری، به برآورد مدل و تحلیل نتایج پرداخته خواهد شد. در نهایت، یافته‌ها، پیشنهادات سیاستی و راهکارهای عملی برای بهبود رفاه اقتصادی در ایران ارائه خواهد شد.

۲ ادبیات موضوع

در این بخش، به بررسی جامع ادبیات پژوهش در خصوص اثر رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت پرداخته می‌شود. این بررسی شامل دو بخش اصلی است: مبانی نظری و پیشینه پژوهش. در بخش مبانی نظری، ابتدا مفهوم رفاه و ابعاد آن تشریح شده و سپس به بررسی ادوار تجاری، به ویژه رونق و رکود، پرداخته می‌شود. در ادامه، ارتباط میان رونق و رکود با مصرف و انباشت ثروت مورد بحث و تحلیل قرار خواهد گرفت. در بخش پیشینه پژوهش،

مسئله رفاه، فراتر از صرف رشد اقتصادی، همواره در کانون توجه دولت‌ها و جوامع بوده و به عنوان معیاری برای ارزیابی عملکرد دولت‌ها در نظر گرفته می‌شود (صادقی و همکاران، ۱۳۹۵). با این حال، علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته در ایران، همچنان فاصله‌ای معنادار بین اهداف رفاهی و واقعیت‌های موجود به چشم می‌خورد. برای درک بهتر این مسئله و یافتن راهکارهای مناسب، نیازمند بررسی عمیق‌تر عوامل مؤثر بر رفاه اقتصادی هستیم. بسیاری از مطالعات پیشین، با تمرکز بر شاخص‌های منفرد مانند سرانه درآمد ملی یا شاخص‌های کلان اقتصادی نظیر تولید ناخالص داخلی (حری و همکاران، ۱۳۹۹؛ اشنایدر و وینکلر، ۲۰۲۱)، ممکن است تصویری ناقص از رفاه ارائه داده باشند (کفایی و پورفتحی، ۱۳۹۸). این مطالعات اغلب از رویکردی خطی پیروی کرده و فرض را بر این گذاشته‌اند که اثرات مثبت و منفی تغییرات اقتصادی (رونق و رکود) بر رفاه، متقارن و یکسان است. در حالی که ممکن است این فرض همواره صادق نبوده و اثرات رونق و رکود بتوانند به شکل نامتقارنی بر ابعاد مختلف رفاه، از جمله مصرف و انباشت ثروت، تأثیر بگذارند (زرزکی و مقدسی سدهی، ۱۴۰۰). به بیان دیگر، رونق اقتصادی لزوماً منجر به افزایش متناسب رفاه نمی‌شود و رکود اقتصادی نیز ممکن است اثرات عمیق‌تر و ماندگارتری بر رفاه داشته باشد. اینجاست که شکافی جدی در دانش ما پدیدار می‌شود و ضرورت بررسی دقیق‌تر و جامع‌تر این روابط را آشکار می‌سازد. جهت پر کردن این شکاف، پژوهش حاضر با رویکردی نوآورانه، به بررسی تأثیر نامتقارن رونق و رکود اقتصادی بر مصرف و انباشت ثروت در ایران می‌پردازد. در پژوهش حاضر، به جای تکیه بر شاخص‌های سنتی، از شاخص ترکیبی رفاه اقتصادی اوزبرگ و شارپ^۲ (۲۰۰۹) استفاده شده است که ابعاد گوناگون رفاه، از جمله مصرف، انباشت ثروت، توزیع درآمد و امنیت اقتصادی را به طور همزمان در

² Osberg & Sharpe¹ Schneider & Winkler

ادوار تجاری را به دو نوع پولی و حقیقی تقسیم می‌کردند. فریدمن^۷ در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ بر نوسانات پولی تأکید داشت، در حالی که کیدلند^۸ و پرسکات^۹ به ادوار تجاری حقیقی معتقد بودند. بولدینگ^{۱۰} عدم تقارن میان رکود و رونق را مطرح کرد و سرعت رکود را بیشتر از رونق دانست (رستمزاده و گودرزی فراهانی، ۱۳۹۶). در ادبیات جدید، عواملی مانند بهره‌وری و چرخه‌های اقتصادی همچون رشد و بیکاری، تأثیر مهمی بر رفاه دارند. لیبرسون^{۱۱} در ۱۹۸۵ عدم تقارن تأثیر متغیرها در رونق و رکود را مطرح کرد و برنر^{۱۲} (۱۹۹۷) نشان داد که تولید در این دو دوره متفاوت عمل می‌کند (یورک و لایت^{۱۳}، ۲۰۱۷). بنابراین، رابطه بین رونق و رکود اقتصادی ممکن است نامتقارن باشد و تغییرات گذشته بر آن تأثیر بگذارد (زروکی و مقدسی سدهی، ۱۴۰۰). علاوه بر این، نظریه‌پردازان جدید، در تحقیقات خود به بررسی اثرات ساختاری بر عدم تقارن در چرخه‌های تجاری پرداخته‌اند و معتقدند که نوسانات اقتصادی تحت تأثیر تغییرات ساختار اقتصادی و سیاست‌های مالی هستند.

رونق و رکود اقتصادی دو وضعیت متأثر از یکدیگر هستند که ممکن است تأثیرات چشمگیری بر الگوهای مصرف و انباشت ثروت داشته باشند. در دوره‌های رونق اقتصادی، اعتماد مصرف‌کنندگان به وضعیت مالی خود افزایش می‌یابد. این اعتماد ناشی از افزایش فرصت‌های شغلی و افزایش دستمرد است که به موجب آن، درآمدهای قابل‌صرف بیشتر شده و افراد تمایل بیشتری به خرید و سرمایه‌گذاری پیدا می‌کنند. به‌عبارتی دیگر، در دوره‌های رونق، افزایش تولید و درآمد باعث افزایش قدرت خرید خانوارها و تقاضا برای کالاها و خدمات می‌شود (حسن‌پور ورکلائی و همکاران،

مطالعات موردی مرتبط با موضوع پژوهش، به ترتیب تاریخی، مرور و بررسی می‌شوند تا دیدگاه‌های مختلف و نتایج حاصل از تحقیقات پیشین ارائه گردد.

۲/۱ مبانی نظری

رفاه، به‌عنوان آسایش در ابعاد اقتصادی و اجتماعی، یکی از مولفه‌های تمایز کشورهای است و برخی اقتصاددانان آن را هدف توسعه می‌دانند. این مفهوم به دو دسته مادی و غیرمادی تقسیم می‌شود و در گذشته بیشتر به ابعاد اقتصادی محدود بود. پیگو^۱ به انگیزه‌ها و تأثیر آن‌ها بر رفاه پرداخته و پانیک^۲ پول را ابزاری برای دستیابی به رفاه می‌داند. همچنین، طبق پارادوکس استرلین^۳ (۱۹۷۴)، افزایش درآمد تنها به‌طور محدود رفاه ذهنی را افزایش می‌دهد (گریو^۴، ۲۰۰۸). شاخص‌های رفاه به دو گروه تقسیم می‌شوند: شاخص‌های منفرد، مانند درآمد ملی سرانه، و شاخص‌های ترکیبی که شامل مجموعه‌ای از شاخص‌ها هستند. تولید ناخالص داخلی (GDP) به‌تنهایی نمی‌تواند نمایانگر کامل رفاه باشد، زیرا تولید بالای آن لزوماً به معنای رفاه بیشتر نیست. شاخص‌های دیگری مانند سن، توسعه انسانی و شاخص ترکیبی رفاه اقتصادی کاربرد فراوانی دارند. شارپ^۵ (۱۹۹۹) نشان داد که شاخص ترکیبی رفاه اقتصادی بالاترین امتیاز را میان این شاخص‌ها کسب کرده است (کفایی و پورفتحی، ۱۳۹۸).

ادوار تجاری به نوسانات منظم فعالیت‌های اقتصادی اشاره دارد که شامل چهار مرحله رونق، اوج، رکود و حسیض است (بلانچارد^۶، ۲۰۱۷). در قرن نوزدهم، اقتصاددانان دریافتند که هر ۱۰ سال، دوره‌هایی از رکود و رونق شکل می‌گیرد. کلاسیک‌ها

⁸ Kydland

⁹ Prescott

¹⁰ Boulding

¹¹ Liberson

¹² Bruner

¹³ York & Light

¹ Pigou

² Panich

³ Easterlin

⁴ Greve

⁵ Sharpe

⁶ Blanchard

⁷ Friedman

گردد. نوسانات اقتصادی ناشی از رونق و رکود همچنین بر تقسیم ثروت و نابرابری درآمد تأثیرات معناداری دارند. در دوره‌های رونق، ورود سرمایه افزایش می‌یابد و بازارهای مالی با رشد مواجه می‌شوند، که به نفع ثروتمندان و افرادی که از درآمدهای سرمایه‌ای بهره‌مند هستند عمل می‌کند (کامینسکی^۲، ۲۰۱۹).

نکته حائز اهمیت دیگر این است که تأثیرات رونق و رکود بر مصرف و ثروت می‌تواند در میان جمعیت‌های مختلف نابرابر باشد. خانوارهای با درآمد بالا ممکن است تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری در دارایی‌هایی مانند املاک و سهام داشته باشند، در حالی که خانوارهای با درآمد پایین‌تر ممکن است عمدتاً مصرف فوری را ترجیح دهند و در نتیجه با رشد ثروت کمتری مواجه شوند. این تفاوت‌ها می‌تواند ایجاد نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی را تسریع کند و بر پایداری اجتماعی و اقتصادی اثرگذار باشد (گاستمن^۳ و همکاران، ۲۰۱۴). در نهایت، طبیعی بودن چرخه‌های اقتصادی و تأثیر آن‌ها بر مصرف و انباشت ثروت، زمینه‌ساز روندهای منفی و مثبتی است که می‌توانند تحت تأثیر سیاست‌گذاری‌ها بهبود یابند. درک این روابط به‌ویژه برای سیاست‌گذاران و مدیران کسب و کار بسیار حائز اهمیت است، چرا که آنها می‌توانند با اتخاذ تدابیر مناسب در دوره‌های رکود، به تقویت مصرف و رشد ثروت کمک کنند. در نتیجه، بر اساس نظریه‌های موجود، می‌توان گفت که ادوار تجاری تأثیرات قابل توجهی بر رفتار مصرف و توزیع ثروت دارند و مد نظر قرار دادن این رابطه به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا تصمیمات بهینه‌تری برای ارتقای رفاه عمومی اتخاذ نمایند.

همچنین، در ادبیات اقتصادی، ارتباط بین متغیرهای کلان اقتصادی نظیر تورم، بیکاری و اندازه دولت با مصرف و ثروت، موضوعی اساسی و مورد توجه می‌باشد. به عقیده کینز^۴، افزایش سطح

این اعتماد به نفس معمولاً به بالا رفتن نرخ اشتغال و کاهش بیکاری منجر می‌شود که خود موجب افزایش اعتماد به نفس مصرف‌کنندگان و بهبود سلیقه آنها در خرید می‌شود. در دوران رونق، مصرف‌کنندگان عموماً تمایل بیشتری به خرید کالاهای بادوام، سرمایه‌گذاری در املاک و استفاده از خدمات مختلف دارند و این نکته موجب می‌شود که شرکت‌ها به گسترش فعالیت‌ها و افزایش استخدام‌ها روی آورند.

برخلاف دوران رونق، رکودهای اقتصادی می‌توانند به کاهش شدید در مصرف منجر شوند. در این شرایط، عدم قطعیت در مورد ثبات شغلی و سطوح درآمد باعث می‌شود که مصرف‌کنندگان تمایل فوری به صرف‌جویی پیدا کنند و به اولویت‌بندی خرید کالاهای ضروری بپردازند. به عبارتی دیگر، در زمان رکود، افراد از هزینه‌کردن برای کالاهای غیرضروری خودداری کرده و این امر به کاهش تقاضا منجر می‌شود، که در نهایت به کاهش درآمد شرکت‌ها و احتمالاً تشدید بیکاری منجر خواهد گردید. در شرایط رکود، خانوارها معمولاً به دلیل عدم اطمینان از شرایط اقتصادی، احتیاط بیشتری در هزینه‌کردن و مصرف از خود نشان می‌دهند. این الزام به صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌ها به پیامدهایی چون کاهش فروش خرده‌فروشی و محدودیت رشد تولید منجر می‌شود (برگر و همکاران^۱، ۲۰۱۵).

کاهش مصرف در دوران رکود همچنین می‌تواند بر انباشت ثروت تأثیر منفی بگذارد. در شرایط رکود، کاهش ارزش دارایی‌ها و افزایش بار بدهی‌ها می‌تواند وضعیت مالی خانوارها را به خطر اندازد. این مسئله، که به «اثر ثروت منفی» معروف است، منجر به افزایش احساس ناامنی و کاهش تمایل به مصرف می‌شود. در واقع، افراد با دیدن کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌های خود، بیشتر به اقتصاد کنونی بدبین می‌شوند و این بازخورد می‌تواند موجب کاهش بیشتر در مصرف و محدودیت رشد ثروت

³ Gustman et al.

⁴ Keynes

¹ Berger et al.

² Kaminskii

بیشتر از رکود نفتی است و رکود نفتی بیش از دو برابر آثار رونق آن بر رفاه تأثیر دارد. همچنین، آثار رکود غیرنفتی تقریباً ۵ برابر رونق غیرنفتی است.

مالیار و همکاران^۳ (۲۰۰۵)، در پژوهشی با عنوان "توزیع درآمد و ثروت در طول چرخه تجاری: پیامدهای مدل رشد نئوکلاسیک"، با استفاده از از مدل نئوکلاسیک رشد تصادفی با فرض وجود عوامل غیرهمگن به بررسی دینامیک‌های توزیع درآمد و ثروت در طول چرخه‌های تجاری پرداخته و نشان دادند که نابرابری هم در ثروت و هم در درآمد از یک الگوی ضد چرخه‌ای پیروی می‌کند: اولی به دلیل نوسانات چرخه‌ای در درآمد نیروی کار ضد چرخه‌ای است، در حالی که دومی به دلیل اثر توزیع ثروت ضد چرخه‌ای است. پیش بینی‌های مدل آن‌ها در مورد پویایی توزیع درآمد به خوبی با داده‌های ایالات متحده مطابقت دارد. این مقاله به تبیین رفتار توزیع درآمد و ثروت در چرخه‌های تجاری و ارائه شواهد تجربی برای صحت پیش‌بینی‌های مدل نئوکلاسیک در ارتباط با نابرابری درآمد و ثروت، کمک کرده و به توسعه ادبیات اقتصادی در این زمینه افزوده است.

چارلز و همکاران^۴ (۲۰۰۶)، در مطالعه‌ای با عنوان "سطح و ترکیب مصرف در طول چرخه تجاری: نقش مخارج نیمه ثابت"، با استفاده از تحلیل داده‌های تجربی به‌ویژه پانل داده‌های نظرسنجی هزینه‌های مصرف‌کنندگان نشان دادند که گروه‌های با درآمد پایین به‌طور قابل توجهی هزینه‌های خود را در دوره‌های بیکاری کاهش می‌دهند که با پیش‌بینی‌های سنتی تناقض دارد. در زمان‌های اقتصادی دشوار، این خانواده‌ها بیشتر هزینه‌های خود را به هزینه‌های ثابت مانند مسکن اختصاص می‌دهند و هزینه‌های اختیاری را کاهش می‌دهند. در مقابل، خانواده‌های با درآمد بالا تغییرات مشابهی در مصرف ندارند و هزینه‌های آن‌ها نسبت به رکود پایدار می‌ماند. این نتایج نشان‌دهنده آسیب‌پذیری

عمومی قیمت‌ها (تورم) می‌تواند از طریق کاهش قدرت خرید، بر مصرف خانوارها تأثیر منفی. تورم، ارزش اسمی دارایی‌ها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد و می‌تواند باعث کاهش ثروت واقعی افراد شود، به‌ویژه اگر بازده دارایی‌ها نتواند از تورم پیشی بگیرد (فیشر، ۱۹۳۰). این کاهش ثروت، به‌نوبه خود، می‌تواند بر مصرف و سرمایه‌گذاری تأثیر منفی بگذارد. فریدمن معتقد بود افزایش نرخ بیکاری، درآمد قابل تصرف خانوارها را کاهش می‌دهد و به‌طور مستقیم بر توانایی آن‌ها در مصرف و پس‌انداز تأثیر منفی می‌گذارد. بیکاری طولانی‌مدت می‌تواند منجر به کاهش ثروت افراد از طریق کاهش ارزش سرمایه انسانی و دارایی‌ها شود. اندازه دولت (معمولاً اندازه‌گیری شده توسط نسبت مخارج دولت به تولید ناخالص داخلی) می‌تواند از طریق سیاست‌های مالی و تأثیر آن بر درآمدها، خدمات عمومی و اطمینان اقتصادی، بر مصرف و ثروت تأثیر بگذارد (بارو^۲، ۱۹۷۹). افزایش اندازه دولت از طریق افزایش مالیات‌ها ممکن است مصرف را کاهش دهد، در حالی که افزایش هزینه‌های دولت (مانند یارانه‌ها یا خدمات عمومی) می‌تواند مصرف را افزایش دهد. سیاست‌های دولت در زمینه توزیع درآمد و رفاه اجتماعی نیز می‌تواند بر توزیع ثروت و در نتیجه بر مصرف تأثیر بگذارد.

۲٫۲ پیشینه پژوهش

حسن‌پور ورکلائی و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی به تحلیل آثار رونق و رکود بر رفاه اقتصادی ایران در دوره ۱۳۵۰-۱۴۰۰ با استفاده از شاخص ترکیبی رفاه و نیز رهیافت خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی غیرخطی پرداختند. آن‌ها برای بررسی اثرات رونق و رکود از الگوهای اقتصاد نفتی و غیرنفتی بهره بردند. نتایج نشان دادند که تأثیر کوتاه‌مدت رونق اقتصاد نفتی بر رفاه بیش از ۲٫۵ برابر رونق غیرنفتی است و رکود اقتصاد نفتی نیز تأثیر بیشتری نسبت به رکود غیرنفتی دارد. در بلندمدت، آثار رکود غیرنفتی بر رفاه

³ Maliar et al.

⁴ Charlz et al.

¹ Fisher

² Barro

مول^۳ (۲۰۱۴)، در پژوهشی با عنوان "توزیع ثروت و چرخه‌های تجاری"، با استفاده از مدل‌های عامل ناهمگن و تعادل عمومی تصادفی پویا نشان داد که ارتباط قابل توجهی بین "افزایش بیش از حد" سرمایه و تعداد خانوارهای محدود به قرض‌گیری وجود دارد، که بر تجمع کلی سرمایه تأثیر می‌گذارد. همچنین، تله‌های فقر فقط در موارد خاص رخ می‌دهند و اقتصاد معمولاً به یک توزیع ایستا دوقله‌ای همگرا می‌شود. مدل نشان می‌دهد که چرخه‌های تجاری توزیع ثروت را از طریق محدودیت‌های قرض و انباشت سرمایه تحت تأثیر قرار می‌دهند و بر رفتار پس‌انداز و تعادل‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارند.

دی جورجی و گامبتی^۴ (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان "نوسانات چرخه کسب و کار و توزیع مصرف"، با استفاده از داده‌های نظرسنجی هزینه‌های مصرف‌کننده (CEX) نشان دادند که روش‌شناسی به‌کار رفته به خوبی با نوسانات چرخه کسب و کار گزارش‌شده در حساب‌های ملی مطابقت دارد، که بیانگر رابطه قوی بین این دو است. توزیع مصرف به شوک‌های تولید کل عوامل (TFP) و نااطمینانی سیاست اقتصادی پاسخ می‌دهد و این پاسخ برای درک تغییر الگوهای مصرف در نوسانات اقتصادی حیاتی است. دم راست توزیع مصرف، شامل افراد با تحصیلات عالی، واکنش‌های بزرگ‌تر و سریع‌تری نسبت به نوسانات نشان می‌دهد. یافته‌ها همچنین تأکید می‌کنند که هزینه‌های ناشی از نوسانات چرخه کسب و کار بیشتر از هزینه‌های داده‌های مصرفی تجمیعی است و شوک‌ها نابرابری مصرف را کاهش می‌دهند، نشان‌دهنده تأثیرات پیچیده نوسانات اقتصادی بر توزیع درآمد می‌باشند.

خانواده‌های با درآمد پایین در رکود اقتصادی است. همچنین، این مقاله به شناسایی آسیب‌پذیری خانوارهای با درآمد پایین در برابر نوسانات اقتصادی کمک کرده و نتایج آن به درک عمیق‌تری از رفتار مصرف در شرایط اقتصادی متغیر می‌انجامد، که می‌تواند به سیاست‌گذاران در طراحی برنامه‌های حمایتی مؤثرتر کمک کند.

ویلکرسون و ویلیامز^۱ (۲۰۱۱)، در مطالعه‌ای با عنوان "رونق و رکود در ثروت خانوار: پیامدها برای ایالت‌های منطقه دهم"، با استفاده از داده‌های ثروت خانوار، ثروت بازار سهام و ثروت خالص مسکن و نیز استفاده از شاخص‌های قیمت مسکن FHFA و داده‌های سرشماری ایالات متحده در مورد موجودی مسکن و تحلیل رگرسیونی نشان دادند که ثروت، به‌ویژه در زمینه مسکن، تأثیر زیادی بر الگوهای مصرف دارد، به‌طوری که مصرف در دوران رونق و رکود اقتصادی نسبت به نوسانات ثروت مسکن حساس‌تر از سایر انواع ثروت است. این مقاله به درک بهتری از رفتار مصرف در شرایط اقتصادی مختلف کمک کرده و پیامدهای سیاست‌گذاری برای حمایت از خانوارهای آسیب‌پذیر در رکود اقتصادی را برجسته می‌کند.

مولر-پلاتنبرگ^۲ (۲۰۱۲)، در مطالعه‌ای با عنوان "چرخه‌های رونق و رکود"، با استفاده از مدل مصرف بهینه و معادلات رگرسیون چندگانه نشان داد که در این چرخه‌ها، ورود سرمایه ابتدا کسری حساب جاری را کاهش و ارز را تقویت می‌کند. سپس، با بازگشت بازده سرمایه‌گذاری‌های داخلی به سطح عادی، حساب جاری بهبود یافته اما کاهش کلی موقعیت سرمایه‌گذاری بین‌المللی باعث کاهش نرخ ارز واقعی می‌شود. رونق‌ها موجب افزایش مصرف و انباشت ثروت می‌شوند، در حالی که رکودها به کاهش مصرف و ثروت منجر می‌شوند. این تحلیل می‌تواند به سیاست‌گذاران در درک و مدیریت پیامدهای اقتصادی ناشی از این چرخه‌ها کمک کند.

³ Moll

⁴ Giorgi & Gambetti

¹ Wilkerson & Williamz

² Müller-Plantenberg

۳ روش‌شناسی پژوهش

۳.۱ ارائه الگوی پژوهش

هدف پژوهش حاضر، تحلیل اثر نامتقارن رونق و رکود اقتصادی بر جریان مصرف و انباشت ثروت در ایران است. به منظور تشخیص دوره‌های رونق و رکود، از تغییرات تولید ناخالص داخلی (GDP) استفاده خواهد شد (هیلی و کریستال^۱، ۲۰۱۸). در این پژوهش، از مدل NARDL استفاده می‌شود که توسط شین و همکاران^۲ (۲۰۱۴) معرفی شده است. مدل NARDL، که از خانواده مدل‌های ARDL است، این امکان را فراهم می‌آورد تا اثرات مثبت و منفی متغیرها به طور جداگانه در کوتاه‌مدت و بلندمدت بررسی شده و روابط نامتقارن بین آن‌ها شناسایی گردد. این ویژگی کمک می‌کند تا درک بهتری از تأثیر رونق و رکود بر متغیرهای اقتصادی به وجود بیاید،

زیرا اثرات این دو دوره ممکن است یکسان نباشد. در ادامه، این الگو بر اساس متغیرهای پژوهش در دو الگو تبیین شده است:

۳.۱.۱ الگوی نخست

در الگوی نخست متغیرها عبارت از لگاریتم مصرف (CF) و لگاریتم تولید ناخالص داخلی حقیقی (LnRGDP) است. با توجه به تأثیرپذیری مصرف از تورم (Inf)، بیکاری (UnEmpR) و اندازه دولت (GS) این سه عامل نیز به عنوان متغیر توضیحی در مدل لحاظ شده است. مبنای الگوی خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی غیرخطی (NARDL) در الگوی نخست، رگرسیون نامتقارن در معادله (۱) است. متغیر LnRGDP به شکل $LnRGDP_t = LnRGDP_0 + LnRGDP_t^+ + LnRGDP_t^-$ تجزیه شده است، به نحوی که انباشت جزئی در تغییرات LnRGDP به شکل رابطه (۲) است.

$$LnCF_t = \delta^+ LnRGDP_t^+ + \delta^- LnRGDP_t^- + \theta Inf_t + \gamma UnEmpR_t + \mu GS_t + u_t \quad (1)$$

$$\begin{cases} LnRGDP_t^+ = \sum_{j=1}^t \Delta LnRGDP_j^+ = \sum_{j=1}^t \text{Max}(\Delta LnRGDP_j, 0) \\ LnRGDP_t^- = \sum_{j=1}^t \Delta LnRGDP_j^- = \sum_{j=1}^t \text{Min}(\Delta LnRGDP_j, 0) \end{cases} \quad (2)$$

داخلی حقیقی، θ ضریب وقفه‌های نرخ تورم، γ ضریب وقفه‌های نرخ بیکاری و μ ضریب وقفه‌های اندازه دولت است.

بر اساس روابط فوق، الگوی نامتقارن $ARDL(p, q, r, s, v, u)$ به شکل رابطه (۳) طراحی می‌شود. در این رابطه ρ ضریب خودهمبستگی، δ ضریب نامتقارن وقفه‌های لگاریتم تولید ناخالص

$$LnCF_t = \sum_{j=1}^p \rho_j LnCF_{t-j} + \sum_{j=0}^q \delta_j^+ LnRGDP_{t-j}^+ + \sum_{j=0}^r \delta_j^- LnRGDP_{t-j}^- + \sum_{j=0}^s \theta_j Inf_{t-j} + \sum_{j=0}^v \gamma_j UnEmpR_{t-j} + \sum_{j=0}^u \mu_j GS_{t-j} + \varepsilon_t \quad (3)$$

تصحیح خطا در وضعیت نامتقارنی تقارن آثار LnRGDP بر LnCF تصریح شده است:

در ادامه مطابق با مطالعه شین و همکاران (۲۰۱۴) رابطه (۳) به رابطه پویای (۴) یعنی یک الگوی

² Shin et al.

¹ Hayley & Chrystal

$$\Delta \ln CF_t = \rho \ln CF_{t-1} + \delta^+ \ln RGDP_{t-1}^+ + \delta^- \ln RGDP_{t-1}^- + \theta \ln f_{t-1} + \gamma \ln UnEmpR_{t-1} + \mu \ln GS_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \gamma_i \Delta \ln CF_{t-i} + \sum_{i=0}^{q-1} \delta_i^+ \Delta \ln RGDP_{t-i}^+ + \sum_{i=0}^{r-1} \delta_i^- \Delta \ln RGDP_{t-i}^- + \sum_{i=0}^{s-1} \theta_i \Delta \ln f_{t-i} + \sum_{i=0}^{v-1} \gamma_i \ln UnEmpR_{t-i} + \sum_{i=0}^{u-1} \mu_i \ln GS_{t-i} + e_t \quad (4)$$

۳٫۱٫۲ الگوی دوم

در الگوی دوم بُعد انباشت ثروت از رفاه اقتصادی جایگزین بُعد مصرف در روابط فوق می‌شود. با طی فرایند مذکور برای این الگو، رابطه‌ی زیر به وجود خواهد آمد:

که در آن عدم تقارن بلندمدت به معنای $\delta^+ \neq \delta^-$ و عدم تقارن کوتاه‌مدت به معنای $\delta_i^+ \neq \delta_i^-$ است. بر اساس الگوی فوق می‌توان آثار نامتقارن تولید ناخالص داخلی حقیقی (یعنی رونق و رکود اقتصادی) بر بُعد مصرف از رفاه اقتصادی ایران را در کوتاه‌مدت و بلندمدت آزمون نمود.

$$\Delta \ln WS_t = \rho \ln WS_{t-1} + \delta^+ \ln RGDP_{t-1}^+ + \delta^- \ln RGDP_{t-1}^- + \theta \ln f_{t-1} + \gamma \ln UnEmpR_{t-1} + \mu \ln GS_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \gamma_i \Delta \ln WS_{t-i} + \sum_{i=0}^{q-1} \delta_i^+ \Delta \ln RGDP_{t-i}^+ + \sum_{i=0}^{r-1} \delta_i^- \Delta \ln RGDP_{t-i}^- + \sum_{i=0}^{s-1} \theta_i \Delta \ln f_{t-i} + \sum_{i=0}^{v-1} \gamma_i \ln UnEmpR_{t-i} + \sum_{i=0}^{u-1} \mu_i \ln GS_{t-i} + e_t \quad (5)$$

اقتصادی *IEWB* مورد توجه واقع شده است. در بین شاخص‌های رفاه اقتصادی، شاخص *IEWB* به‌عنوان شاخصی جامع و فراگیر استفاده می‌شود. شاخص *IEWB* رفاه اقتصادی را تابعی از ابعاد جریان مصرف سرانه مؤثر، خالص انباشت اجتماعی ذخایر و منابع مولد ثروت، نابرابری اقتصادی و ناامنی اقتصادی در نظر می‌گیرد. بنابراین وزن‌های اختصاص‌یافته به هر بعد با توجه به مشاهدات مختلف، متفاوت خواهد بود (اوزبرگ و شارپ، ۲۰۰۹) فرم کلی این شاخص به‌صورت زیر است:

بر اساس رابطه‌ی (۵) می‌توان آثار نامتقارن تولید ناخالص داخلی حقیقی (یعنی رونق و رکود اقتصادی) را بر بُعد انباشت ثروت از رفاه اقتصادی ایران در وضعیت کوتاه‌مدت و بلندمدت آزمون نمود. شایان ذکر است که دوره زمانی پژوهش مشتمل بر داده‌های سالانه در دوره ۱۳۵۰ تا ۱۴۰۲ بوده و داده‌های موردنیاز از درگاه اینترنتی بانک مرکزی، مرکز آمار و بانک جهانی استخراج شده است. در پژوهش حاضر از بین شاخص‌های مختلف، با توجه به تکیه این مطالعه بر جنبه‌ی اقتصادی رفاه، شاخص رفاه

$$IEWB = \alpha_1 CF + \alpha_2 WS + \alpha_3 ID + \alpha_4 ES \quad (6)$$

(بختیاری و همکاران، ۱۳۹۱). برای محاسبه مصرف و جهت منظور داشتن آن در شاخص ترکیبی رفاه اقتصادی از رابطه زیر استفاده می‌شود:

مقدار شاخص رفاه اقتصادی را با اجزای چهارگانه‌ای اندازه می‌گیرند که عبارت از مصرف (*CF*)، انباشت ثروت یا موجودی دارایی مولد (*WS*)، توزیع درآمدهای فردی (*ID*) و سطح امنیت اقتصادی (*ES*) است

$$CF = (C + G + WT - RE)(LE) \quad (7)$$

خدمات کارکنان، ارزش واقعی سرانه تولید یک ساعت) و LE امید به زندگی است. به نحوی که سرانه حقیقی تغییرات در مدت زمان کار از رابطه زیر حاصل می‌شود:

$$WT = \left(\frac{WAP}{POP} \right) \cdot VL_{WAP} \quad (۸)$$

$$VL_{WAP} = \left[1 - \frac{TR}{GDP} \right] \cdot S \quad (۹)$$

$$S = \frac{WR}{WAP} \quad (۱۰)$$

WR کل جبران خدمات کارکنان می‌باشد. سرانه حقیقی مخارج جبرانی نیز از فرمول زیر به دست می‌آید:

$$RE = \frac{GDP}{WAP} \quad (۱۱)$$

که در آن، C سرانه حقیقی مخارج مصرفی نهایی خانوار، G سرانه حقیقی مخارج مصرفی نهایی عمومی دولت، WT سرانه حقیقی تغییرات در مدت زمان کار، RE سرانه حقیقی مخارج جبرانی (جبران

در روابط فوق WAP جمعیت فعال (۱۵ سال به بالا)، POP جمعیت کل، VL_{WAP} ارزش افزوده فراغت یک نفر در سن کار، TR درآمد مالیاتی، GDP تولید ناخالص داخلی و S متوسط جبران خدمات هر فرد و

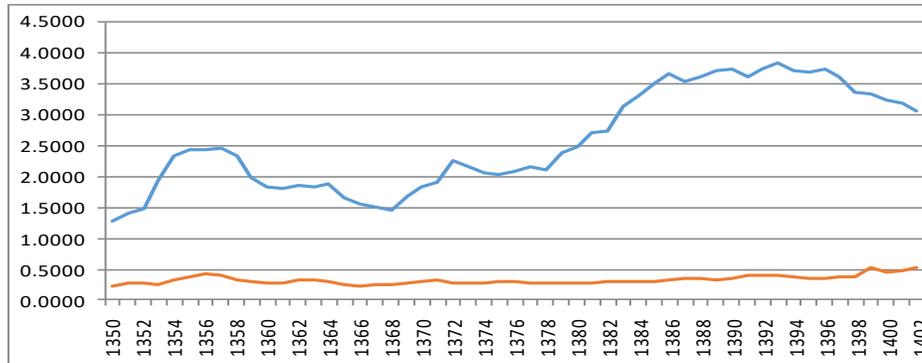
نحوه‌ی محاسبه مقدار انباشت ثروت و اجزاء آن به شرح زیر است:

$$WS = K + RD + HC + NR + FDI - ED \quad (۱۲)$$

۳٫۲ توصیف داده‌ها

روند مصرف و انباشت ثروت (دو بُعد از چهار بُعد موجود در شاخص رفاه) در نمودار (۱) نشان‌دهنده روند صعودی مصرف از سال ۱۳۵۰ تا قبل از انقلاب، و سپس روند نزولی ناشی از جنگ تحمیلی است که احتمالاً تأثیرات منفی سیاسی را بر جامعه نشان می‌دهد. بعد از جنگ، مصرف به اوج خود در سال ۱۳۹۳ رسید، اما کاهش آن پس از سال ۹۳ به دلیل خروج آمریکا از برجام مشهود است. در مقابل، انباشت ثروت در سال‌های مورد بررسی روند ثابتی داشته و در سال ۱۴۰۲ به بالاترین میزان خود رسید.

که در آن، K سرانه حقیقی سرمایه ثابت ناخالص (سرانه حقیقی مصرف سرمایه)، RD سرانه حقیقی مخارج تحقیق و توسعه حقیقی، HC سرانه حقیقی موجودی سرمایه انسانی، NR سرانه حقیقی موجودی ثروت منابع طبیعی، FDI سرانه حقیقی خالص جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، ED سرانه حقیقی هزینه اجتماعی فرسایش محیط‌زیست (ناشی از انتشار دی‌اکسید کربن) است.

نمودار ۱. مصرف و انباشت ثروت

منبع: یافته‌های پژوهش

میلیارد ریال و بیشترین مقدار در برنامه ششم است. نرخ تورم در کل دوره ۲۰/۶ درصد و بالاترین میزان مربوط به برنامه ششم توسعه می‌باشد. همچنین، میانگین نرخ بیکاری ۱۱/۲ درصد و بالاترین آن در برنامه سوم، ۱۲ درصد است. اندازه دولت در کل دوره ۲۴/۳ درصد و بالاترین مقدار مربوط به قبل از انقلاب بوده است.

میانگین متغیرهای اصلی پژوهش در کل دوره و هشت زیر دوره محاسبه شده است (جدول ۱). میانگین سرانه حقیقی مصرف ۲/۵۷۷۸ میلیارد ریال و بیشترین مقدار آن در برنامه پنجم است. میانگین سرانه حقیقی انباشت ثروت ۰/۳۲۵۴ میلیارد ریال و بیشترین آن در برنامه ششم به ثبت رسیده. میانگین تولید ناخالص داخلی حقیقی ۲۹۳۵۹۵۲/۴

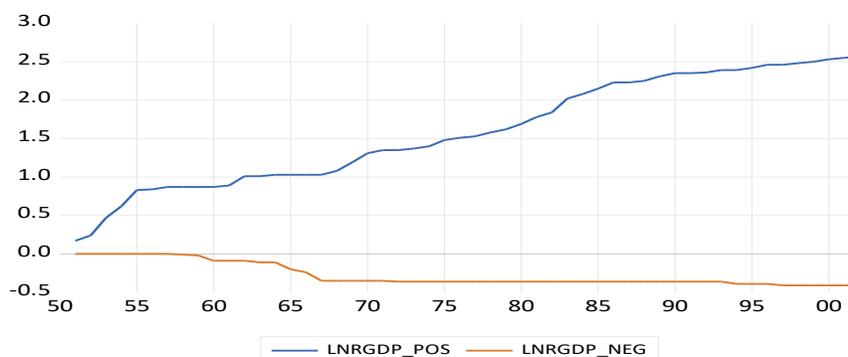
جدول ۱. میانگین متغیرهای پژوهش

زیر دوره	سرانه حقیقی مصرف (میلیارد ریال)	سرانه حقیقی انباشت ثروت (میلیارد ریال)	تولید حقیقی (میلیارد ریال)	نرخ تورم (درصد)	نرخ بیکاری (درصد)	اندازه دولت (درصد)
قبل از انقلاب	۱/۹۷۷۱	۰/۳۱۶۸	۱۱۱۱۴۴۷/۴	۱۲/۵	۱۰/۳	۳۸/۹
دوران جنگ	۱/۸۲۹۶	۰/۲۸۶۸	۱۵۶۸۵۶۳/۲	۱۸/۹	۱۱/۵	۲۹/۱
برنامه اول	۱/۸۸۸۱	۰/۲۷۹۶	۱۷۱۸۷۹۰/۱	۲۱/۶	۱۱/۱	۲۰/۵
برنامه دوم	۲/۰۸۴۷	۰/۲۸۸۴	۲۱۲۹۶۶۷/۴	۲۵/۶	۱۱/۵	۲۲/۳
برنامه سوم	۲/۶۹۲۳	۰/۲۸۸۳	۲۸۶۷۳۳۲/۲	۱۴/۱	۱۲/۷	۲۱/۴
برنامه چهارم	۳/۵۶۳۵	۰/۳۲۴۷	۴۳۲۵۴۷۸/۴	۱۴/۹	۱۱/۵	۲۰/۳
برنامه پنجم	۳/۷۳۰۲	۰/۳۷۱۵	۵۰۴۹۸۲۳/۲	۲۰/۵	۱۱/۵	۱۷/۸
برنامه ششم	۳/۳۶۲۰	۰/۴۴۳۸	۵۵۵۹۸۱۷/۷	۳۷/۵	۱۰/۱	۱۶/۲
میانگین کل دوره	۲/۵۷۷۸	۰/۳۲۵۴	۲۹۳۵۹۵۲/۵	۲۰/۶	۱۱/۲	۲۴/۳

منبع: یافته‌های پژوهش

این دو سری، بیانگر تغییرات مثبت و منفی تولید ناخالص داخلی حقیقی می‌باشد که طی فرآیند شرطی منطبق با رابطه (۲) محاسبه شده است. حاصل این تجزیه در نمودار (۲) نمایش داده شده است.

جهت تحلیل آثار نامتقارن تولید بر مصرف و انباشت ثروت، تولید ناخالص داخلی حقیقی به دو سری $LnRGDP^+$ (افزایش‌ها در تولید ناخالص داخلی حقیقی (رونق) و $LnRGDP^-$ (کاهش‌ها در تولید ناخالص داخلی حقیقی (رکود) تجزیه شده است.

نمودار ۲. تجزیه سری زمانی لگاریتم تولید ناخالص داخلی حقیقی

منبع: یافته‌های پژوهش

ولی با یک بار تفاضل‌گیری مانا می‌شوند. به عبارتی دیگر این متغیرها انباشت از درجه یک هستند. نرخ تورم و نرخ بیکاری در سطح اطمینان ۹۰ درصد مانا بوده و انباشت از درجه صفر هستند. به دلیل درجه انباشت متفاوت متغیرها، یکی از بهترین روش‌های برآورد، رهیافت خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی است که شامل دو قالب خطی و غیرخطی می‌شود. این روش یک فرآیند مشابه در برآورد الگو دارد و می‌توان در هر دو حالت ضرایب کوتاه‌مدت و الگوی تصحیح خطا را برآورد کرد. وجود ضرایب غیرکاذب در بلندمدت وابسته به این است که ضریب جمله تصحیح خطا بین منفی یک و صفر باشد یا با آزمون کرانه‌ها، وجود رابطه تعادلی بلندمدت تأیید گردد.

۴ یافته‌های پژوهش

در این بخش، با بررسی روند مانایی متغیرها، الگوی پژوهش برای تحلیل آثار نامتقارن رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت با استفاده از رهیافت خودرگرسیونی با وقفه‌های توزیعی غیرخطی برآورد می‌شود. برای بررسی مانایی از آزمون‌های ریشه واحد دیکی- فولر تعمیم‌یافته (ADF) و فیلیپس-پرون (PP) استفاده شده و نتایج در جدول (۲) ارائه گردیده است. فرض صفر در هر دو آزمون وجود ریشه واحد و نامانی را نشان می‌دهد. نتایج آزمون‌ها نشان می‌دهد که در سزح اطمینان ۹۰ درصد لگاریتم بُعد مصرف و ثروت از رفاه اقتصادی، لگاریتم تولید ناخالص حقیقی و اندازه دولت در سطح نامانا بوده

جدول ۲. نتایج آزمون ریشه واحد

فیلیپس-پرون				دیکی-فولر				متغیر
مقدار بحرانی		آماره آزمون		مقدار بحرانی		آماره آزمون		
۱۰٪	۵٪	تفاضل در سطح اول	در	۱۰٪	۵٪	تفاضل در سطح اول	در سطح	
-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۴/۵۲	-۲/۰۷	-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۴/۵۵	-۱/۳۹	<i>LnCF</i>
-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۷/۷۷	-۲/۳۳	-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۶/۵۰	-۲/۰۶	<i>LnWS</i>
-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۴/۶۸	-۲/۶۱	-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۴/۶۹	-۲/۳۶	<i>LnRGDP</i>
-۳/۱۸	-۳/۵۰	-	-۳/۱۹	-۳/۱۸	-۳/۵۰	-	-۳/۹۹	<i>Inf</i>
-۲/۵۹	-۲/۹۲	-	-۳/۰۰	-۲/۵۹	-۲/۹۲	-	-۲/۸۴	<i>UnEmpR</i>
-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۸/۸۱	-۲/۹۱	-۳/۱۸	-۳/۵۰	-۸/۸۱	-۲/۸۴	<i>GS</i>

منبع: یافته‌های پژوهش

۴،۱ برآورد الگوی پژوهش در الگوی نخست (آثار رونق و رکود اقتصادی بر جبران مصرف)

برآورد الگوی ARDL غیرخطی (نامتقارن) مشابه ARDL خطی نیاز به تعیین وقفه بهینه دارد. برای این کار از معیار شوارتز-بیزین^۱ استفاده شده و کمینه این آماره در الگوی اول، وقفه بهینه سه را نشان می‌دهد. نتایج الگوی اول در جدول (۳) ارائه شده است. ضرایب برآوردی نشان می‌دهد که افزایش تولید (رونق اقتصادی) با ضریب ۰/۳۵ تأثیر مستقیم بر مصرف دارد و کاهش تولید (رکود اقتصادی) با ضریب ۰/۶۳ بر مصرف اثرگذار است. آزمون والد نشان می‌دهد رکود اقتصادی اثر بزرگتری از رونق دارد و این تفاوت برابر با ۰/۲۷ است. در کوتاه‌مدت، تورم با ضریب ۰/۰۰۵- و نرخ بیکاری با ضریب ۰/۰۰۷- اثر معکوس بر مصرف دارند. اندازه دولت نیز با ضریب ۰/۰۰۳ به‌طور مستقیم بر مصرف اثر می‌گذارد. متغیر مجازی سال‌های ۵۷ تا ۶۷ نشان می‌دهد مصرف در این دوره ۱۴ درصد کمتر از سایر سال‌ها است. ضریب متغیر مجازی پس‌ابرجام نیز نشان می‌دهد سطح مصرف در این سال‌ها ۴ درصد کمتر شده است.

نتایج آزمون‌های تشخیصی نشان‌دهنده برقراری فروض کلاسیک است، چراکه سطح احتمال آماره‌ها از ۵ درصد بیشتر است. برای بررسی رابطه بلندمدت بین متغیرها، آزمون کرانه‌ها انجام شده که فرض صفر در آن عدم ارتباط بلندمدت است. مقدار آماره آزمون ۲۵/۱ بزرگتر از هر دو کرانه ۱ و ۲ در سطح ۱۰ درصد است، بنابراین فرض عدم ارتباط بلندمدت رد می‌شود. ضریب جمله تصحیح خطا معنادار و ۰/۶۰- است، به این معنا که ۶۰ درصد عدم تعادل سالیانه در مصرف اصلاح می‌شود. در بلندمدت، اثر تولید بر مصرف نامتقارن است، به‌گونه‌ای که افزایش ۱ درصدی تولید (رونق) ۰/۵۸ درصد مصرف را افزایش و کاهش ۱ درصدی آن (رکود) ۱/۰۴ درصد کاهش می‌دهد. تورم با افزایش ۱ درصدی خود، مصرف را ۰/۹ درصد کاهش می‌دهد. همچنین، نرخ بیکاری با افزایش ۱ درصدی، مصرف را ۱ درصد کاهش می‌دهد، نشان‌دهنده حساسیت برابر رفاه اقتصادی نسبت به بیکاری و تورم است. اندازه دولت نیز با افزایش ۱ درصدی، مصرف را ۰/۵ درصد افزایش می‌دهد.

¹ Schwarz-Bayesian

جدول ۳. نتایج برآورد الگو پژوهش در الگوی نخست

	متغیر توضیحی	ضریب	آماره t	احتمال	آزمون والد
کوتاه مدت	$LnCF_{-1}$	۰/۳۹	۴/۹۵	۰/۰۰۰	آماره F: ۱۸/۰۵ برآیند اثر: ۰/۲۷ سطح احتمال: ۰/۰۰۰
	$LnRGDP^+$	۰/۳۵	۵/۷۴	۰/۰۰۰	
	$LnRGDP^-$	۰/۶۳	۶/۷۱	۰/۰۰۰	
	Inf	-۰/۰۰۲	-۳/۲۰	۰/۰۰۲	آماره F: ۲۰۵/۱۷ برآیند اثر: -۰/۰۰۵ سطح احتمال: ۰/۰۰۰
	Inf_{-1}	-۰/۰۰۱	-۱/۶۵	۰/۱۰۷	
	Inf_{-2}	-۰/۰۰۱	۲/۹۶	۰/۰۰۵	
	Inf_{-3}	-۰/۰۰۳	-۹/۳۲	۰/۰۰۰	
	$UnEmpR$	-۰/۰۰۷	-۳/۸۶	۰/۰۰۰	
	GS	۰/۰۰۳	-۱/۹۸	۰/۰۵۴	
	$D5767$	-۰/۱۴	-۱۰/۸۹	۰/۰۰۰	
$D596402$	-۰/۰۴	-۲/۵۹	۰/۰۱۳		
بلندمدت	ضریب تصحیح خطا	-۰/۶۰	-۱۴/۲۶	۰/۰۰۰	
	$LnRGDP^+$	۰/۵۸	۲۱/۴۷	۰/۰۰۰	
	$LnRGDP^-$	۱/۰۴	۸/۹۸	۰/۰۰۰	
	Inf	-۰/۰۰۹	-۵/۷۵	۰/۰۰۰	
	$UnEmpR$	-۰/۰۱	-۳/۴۳	۰/۰۰۱	
	GS	۰/۰۰۵	۲/۴۸	۰/۰۱۷	
آزمون‌های تشخیصی					
خودهمبستگی سریالی	مقدار آماره			۱/۴۲	
	سطح احتمال			۰/۲۴۰	
ناهمسانی واریانس	مقدار آماره			۱/۹۳	
	سطح احتمال			۰/۰۶۴	
نرمالیتی	مقدار آماره			۰/۵۵	
	سطح احتمال			۰/۷۵۸	
رمزی ریست	مقدار آماره			۰/۶۵	
	سطح احتمال			۰/۵۱۷	
آزمون کرانه‌ها					
	سطح خطا	کرانه یک	کرانه دو	آماره آزمون	
	۱ درصد	۳/۵۹	۴/۹۸	۲۵/۱	
	۵ درصد	۲/۶۷	۳/۷۸		
	۱۰ درصد	۲/۲۵	۳/۲۶		

منبع: یافته‌های پژوهش

۴،۲ برآورد الگوی پژوهش در الگوی دوم (آثار رونق و رکود اقتصادی بر انباشت ثروت)

در این برآورد نیز از معیار شوارتز-بیزین برای تعیین وقفه بهینه استفاده شده و کمینه آماره در الگوی دوم نشان‌دهنده وقفه بهینه ۱ است. نتایج الگوی پژوهش در الگوی دوم در جدول (۴) گزارش شده است. ضرایب برآوردی در کوتاه‌مدت نشان می‌دهد که افزایش تولید (رونق) با ضریب $0/18$ تأثیر مستقیم بر انباشت ثروت دارد و کاهش تولید (رکود) با ضریب $0/78$ نیز تأثیرگذار است. آزمون والد نشان می‌دهد رکود اقتصادی تأثیر بیشتری نسبت به رونق دارد و تفاوت اثر $0/59$ است. تورم با ضریب $0/003$ تأثیر مستقیم و نرخ بیکاری به‌طور معکوس بر انباشت ثروت اثر می‌گذارد. اندازه دولت نیز با ضریب $0/004$ تأثیر مستقیم بر انباشت ثروت دارد. ضریب متغیر مجازی برای سال‌های ۵۷ تا ۶۷ منفی و معنادار است و نشان می‌دهد که انباشت ثروت در این دوره ۸ درصد کمتر از سایر سال‌هاست. همچنین، ضریب متغیر مجازی پس‌ابرجام بیانگر افزایش ۸ درصدی انباشت ثروت نسبت به سال‌های قبل از آن است.

نتایج آزمون‌های تشخیصی نشان می‌دهد که سطح احتمال آماره‌های محاسباتی بالاتر از ۱۰ درصد است و فروض کلاسیک برقرار است. به منظور بررسی رابطه بلندمدت، آزمون کرانه‌ها انجام شده که فرض صفر آن عدم وجود ارتباط است. مقدار آماره آزمون $5/54$ از هر دو کرانه ۱ و ۲ در سطح ۱۰ درصد بیشتر است، بنابراین فرض عدم ارتباط رد می‌شود. ضریب تصحیح خطا برابر $0/65$ و معنادار است، به این معنا که در هر سال ۶۵ درصد از عدم تعادل در انباشت ثروت اصلاح می‌شود. ضرایب برآوردی رونق و رکود نشان‌دهنده آثار نامتقارن تولید بر انباشت ثروت است؛ افزایش ۱ درصدی تولید (رونق) به میزان $0/28$ درصد و کاهش ۱ درصدی آن (رکود) به میزان $1/20$ درصد انباشت ثروت را کاهش می‌دهد. همچنین، تورم در بلندمدت اثر مستقیم بر انباشت ثروت دارد به‌طوری که افزایش ۱ درصدی آن، انباشت ثروت را $0/5$ درصد افزایش می‌دهد. نرخ بیکاری نیز اثر معکوس دارد و با افزایش ۱ درصدی آن، انباشت ثروت ۲ درصد کاهش می‌یابد. این نشان‌دهنده حساسیت بالاتر انباشت ثروت نسبت به بیکاری نسبت به تورم است.

جدول ۴. نتایج برآورد الگو پژوهش در الگوی دوم

	متغیر توضیحی	ضریب	آماره t	احتمال	آزمون والد
کوتاه‌مدت	$LnWS_{-1}$	۰/۳۴	۳/۳۹	۰/۰۰۱	آماره F: ۴/۹۳ برآیند اثر: ۰/۵۹ سطح احتمال: ۰/۰۳۱
	$LnRGDP^+$	۰/۱۸	۳/۷۱	۰/۰۰۹	
	$LnRGDP^-$	۰/۷۸	۲/۷۹	۰/۰۰۷	
	Inf	۰/۰۰۰۱	۰/۰۶	۰/۹۴۸	آماره F: ۲/۶۳ برآیند اثر: ۰/۰۰۳ سطح احتمال: ۰/۱۱۲
	Inf_{-1}	۰/۰۰۰۳	-۰/۵۴	۰/۰۰۰	
	$UnEmpR$	-۰/۰۱	-۲/۶۱	۰/۰۱۲	
	GS	۰/۰۰۰۴	۰/۰۸	۰/۹۳۶	
	$D5767$	-۰/۰۸	-۹/۴۱	۰/۰۰۰	
	$D96402$	۰/۰۸	۳/۱۱	۰/۰۰۳	
ضریب تصحیح خطا	-۰/۶۵	-۶/۶۶	۰/۰۰۰		
بلندمدت	$LnRGDP^+$	۰/۲۸	۷/۱۹	۰/۰۰۰	
	$LnRGDP^-$	۱/۲۰	۳/۳۴	۰/۰۰۱	
	Inf	۰/۰۰۵	۲/۰۲	۰/۰۴۹	
	$UnEmpR$	-۰/۰۲	-۲/۳۹	۰/۰۲۱	
	GS	۰/۰۰۰۶	۰/۰۸	۰/۹۳۵	
آزمون‌های تشخیصی					
خودهمبستگی سریالی	مقدار آماره			۰/۱۸	
	سطح احتمال			۰/۶۶۸	
ناهمسانی واریانس	مقدار آماره			۱/۵۶	
	سطح احتمال			۰/۱۵۶	
نرمالیتی	مقدار آماره			۱/۴۵	
	سطح احتمال			۰/۴۸۳	
رمزی ریست	مقدار آماره			۱/۴۶	
	سطح احتمال			۰/۲۳۲	
آزمون کرانه‌ها					
	سطح خطا	کرانه یک	کرانه دو	آماره آزمون	
	۱ درصد	۳/۵۹	۴/۹۸	۵/۵۴	
	۵ درصد	۲/۶۷	۳/۷۸		
	۱۰ درصد	۲/۲۵	۳/۲۶		

منبع: یافته‌های پژوهش

ثروت با استفاده از فرمول‌های به‌کار رفته در محاسبه ابعاد شاخص ترکیبی برای سال‌های مورد بررسی محاسبه شدند. نتایج حاکی از آن است که در طول دوره‌ی مورد بررسی (۱۳۵۰-۱۴۰۲)، میانگین مصرف و انباشت ثروت در ایران به ترتیب برابر با ۲/۵۷۷۸ و ۰/۳۲۵۴ می‌باشد.

۵ نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به بررسی نقش رونق و رکود اقتصادی بر مصرف و انباشت ثروت از ابعاد چهارگانه رفاه اقتصادی در ایران پرداخته است. به منظور دستیابی به نتایج دقیق، مصرف و انباشت

اقتصادی (چه وضعیت رفاه مصرفی و چه انباشت و ذخیره ثروت) را می‌طلبد.

در بلندمدت نیز به مانند کوتاه‌مدت ضمن برقراری آثار مستقیم رونق و رکود اقتصادی بر مصرف و انباشت ثروت، نامتقارنی آثار تولید نیز تأیید شده است. به نحوی که در بلندمدت نیز اثر رونق اقتصادی بر مصرف بیش از اثر رونق اقتصادی بر انباشت ثروت است و نیز اثر رکود اقتصادی بر مصرف کمتر از اثر رکود اقتصادی بر انباشت ثروت می‌باشد. نتیجه دیگر آنکه در بلندمدت و در الگوی اول، اثر رکود اقتصادی بر مصرف بیش از دو برابر اثر رونق اقتصادی بر مصرف است (نامتقارنی). در الگوی دوم نیز اثر رکود اقتصادی بر انباشت ثروت تقریباً $\frac{4}{5}$ برابر بیشتر از اثر رونق اقتصادی بر انباشت ثروت است که بسیار جای تأمل دارد. بنابراین، مطابق با مبانی نظری و مشابه با مطالعه مولر-پلاتنبرگ (۲۰۱۲)، رونق‌ها موجب افزایش مصرف و ثروت و رکودها موجب کاهش مصرف و ثروت می‌شوند. همچنین مشابه با مطالعه کامینسکی (۲۰۱۹)، اثرات مخرب رکود بر مصرف و ثروت بیشتر از اثرات مطلوب رونق بر آنها است. البته شایان ذکر است که این نتیجه، با نتیجه‌ی بررسی بروئر^۱ (۲۰۲۰) که بیان داشت مصرف نسبت به رونق حساسیت بیشتری نشان می‌دهد تا رکود، در تضاد است. همچنین، مطابق با مبانی نظری، رونق اقتصادی و ابعاد شاخص رفاه در کوتاه‌مدت همراه و همسو می‌باشند ولی در بلندمدت، برخی اقتصاددانان معتقد به آثار مستقیم رونق و رشد اقتصادی بر رفاه بودند که در مطالعه کنونی نیز مورد تأیید قرار گرفته و برخی دیگر نیز با تکیه بر «پارادوکس استرلین» معتقد بودند که این رابطه مستقیم در بلندمدت وجود ندارد و مثال نابرابری درآمدی در چین را با وجود رشد اقتصادی مطرح کردند. طبق نتایج حاصل از این پژوهش مبنی بر آثار رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت در ایران، پیشنهادات زیر مطرح می‌گردد: اولاً پیشنهاد

جهت بررسی آثار رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت، متغیر تولید ناخالص داخلی حقیقی در دو الگوی کاهش‌ها و افزایش‌ها مورد بررسی قرار گرفته و به عبارت دیگر آثار نامتقارن تولید بر مصرف و انباشت ثروت بررسی شده است. در ادامه جهت بررسی آثار رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت، با توجه به این نکته که همیشه اندازه اثر افزایش‌ها در تولید (رونق اقتصادی) برابر با اندازه اثر کاهش‌ها در تولید (رکود اقتصادی) نیست، روش مورد استفاده در برآورد الگو، رهیافت خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی غیرخطی (NARDL) می‌باشد. در این روش علاوه بر آثار نامتقارن تولید، با توجه به تأثیرپذیری مصرف و انباشت ثروت از تورم، بیکاری و اندازه دولت، اثرات این سه عامل نیز بر مصرف و انباشت ثروت برآورد شده است. نتایج آثار رونق و رکود اقتصادی بر مصرف و انباشت ثروت در دو الگو به شرح زیر می‌باشد:

طبق نتایج حاصله، در کوتاه‌مدت اثر رونق اقتصادی (افزایش‌ها در تولید) بر مصرف تقریباً ۲ برابر اثر رونق اقتصادی (افزایش‌ها در تولید) بر انباشت ثروت است که این موضوع اهمیت توجه به رفاه مصرفی جهت بهبود وضعیت رفاهی کشور در کوتاه‌مدت را نشان می‌دهد. همچنین، در کوتاه‌مدت، اثر رکود اقتصادی (کاهش‌ها در تولید) بر مصرف کمتر از اثر رکود اقتصادی (کاهش‌ها در تولید) بر انباشت ثروت است. بنابراین در کوتاه‌مدت، اثر مثبت رونق اقتصادی بر مصرف بیشتر از اثر آن بر انباشت ثروت است اما اثر مخرب رکود اقتصادی بر انباشت ثروت بیشتر از اثر آن بر مصرف است. نتیجه دیگر در کوتاه‌مدت نامتقارنی در اثرگذاری رونق و رکود اقتصادی بر مصرف و انباشت ثروت را تأیید می‌کند. به گونه‌ای که اثر رکود اقتصادی بر مصرف تقریباً ۲ برابر اثر رونق اقتصادی و اثر رکود اقتصادی بر انباشت ثروت حدوداً $\frac{4}{5}$ برابر از اثر رونق اقتصادی است. این نتیجه ضرورت توجه هر چه بیشتر به وضعیت رفاهی کشور به هنگام رکود

¹ Broer

خاص به آثار رکود توجه شود. این توجه می‌تواند شامل رصد و تحلیل دقیق اثرات رکود بر رفاه مصرفی و ذخیره ثروت باشد تا تصمیمات مبتنی بر شواهد اتخاذ شود. در نهایت نیز توصیه می‌شود که نتایج این پژوهش به‌طور مستمر مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد و به‌ویژه با توجه به پارادوکس‌ها و تضادهای موجود در ادبیات مرتبط، به‌روزرسانی‌های مقالات و بررسی‌های نظری به‌عمل آید تا بتوان بینش‌های دقیق‌تری نسبت به ارتباطات بین رونق، رکود، و رفاه اقتصادی به‌دست آورد.

تأمین مالی

هیچ حمایت مالی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان در مفهوم‌سازی و نگارش مقاله مشارکت داشتند. همه‌ی نویسندگان محتوای مقاله را تأیید کردند و در مورد تمام جنبه‌های کار توافق داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع را اعلام نمی‌کنند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از مسئولین و داوران مجله تشکر می‌کنند.

می‌شود که سیاست‌گذاران باید در دوره‌های رونق اقتصادی، استراتژی‌هایی را طراحی کنند که به تقویت مصرف و رفاه عمومی توجه بیشتری داشته باشد، زیرا اثرات مثبت آن بر وضعیت رفاهی کشور به‌ویژه در کوتاه‌مدت سریع‌تر و ملموس‌تر از رشد انباشت ثروت است. ثانیاً در دوره‌های رکود اقتصادی، ضرورت دارد که سیاست‌های حمایتی و برنامه‌های تقویت مصرف تنظیم شود. این اقدامات باید به گونه‌ای طراحی شوند که آثار منفی رکود بر انباشت ثروت به حداقل برسد، زیرا این اثرات می‌توانند بسیار مخرب و بلندمدت باشند. ثالثاً پیشنهاد می‌شود در زمان رکود، ایجاد و تقویت برنامه‌های حمایتی برای اقشار آسیب‌پذیر صورت گیرد. این برنامه‌ها می‌توانند شامل افزایش دسترسی به خدمات اجتماعی، حمایت‌های مالی، و ارتقاء مهارت‌های شغلی باشند تا این افراد توانمند به حفظ وضعیت مصرفی خود شوند. پیشنهاد بعدی آنکه سیاست‌گذاران باید به تدوین استراتژی‌های کلان اقتصادی بپردازند که با هدف تعدیل آثار منفی رکود و ارتقای قدرت خرید مصرف‌کنندگان طراحی شده و به افزایش ثروت ملی کمک کند. این نگرش باید به ضرورت شفافیت و کارایی در تخصیص منابع مالی و حمایتی توجه داشته باشد. همچنین، با توجه به نامتقارنی اثرات رونق و رکود بر مصرف و انباشت ثروت، ضروری است که در سیاست‌گذاری‌ها به طور

منابع

- Bakhtiari, S., Ranjbar, H., & Ghorbani, S. (2013). Composite Index of Economic Well Being and its Measurement for Selected Developing Countries. *Economic Growth and Development Research*, 3(9), 58-41. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2285954.1391.3.9.3.7> (In Persian).
- Barro, R. J. (1979). On the determination of the public debt. *Journal of Political Economy*, 87(5, Part 1), 940-971. <https://doi.org/10.1080/00343404.2024.2436538>
- Berger, D., & Vavra, J. (2015). Consumption dynamics during recessions. *Econometrica*, 83(1), 101-154. <https://doi.org/10.3982/ECTA11254>.
- Blanchard, O. (2017). *Macroeconomics (7th ed.)*. Pearson.
- Broer, T. (2020). Consumption Insurance Over the Business Cycle. *CEPR Discussion Paper No. DP14579*. Retrieved from <https://ssrn.com>
- Brunner, A. D. (1997). On the Dynamic Properties of Asymmetric Models of Real GNP. *The Review of Economics and Statistics*, 79(2), 321-326. <https://doi.org/10.1162/003465397556674>.
- Charles, K. K., & Stephens, Jr. M. (2006). The level and composition of consumption over the business cycle: the role of "quasi-fixed" expenditures. *National Bureau of Economic Research (NBER) Working Paper Series*, No. 12388. Retrieved from <https://www.nber.org>
- De Giorgi, G., & Gambetti, L. (2017). Business cycle fluctuations and the distribution of consumption. *Review of Economic Dynamics*, 23, 19-41. <https://doi.org/10.1016/j.red.2016.07.005>.
- Easterlin, R. A. (1974). Does Economic Growth Improve the Human Lot? Some Empirical Evidence. *Nations and Households in Economic Growth*, 89-125. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-205050-3.50008-7>
- Fisher, I. (1930). *The Theory of Interest*. Macmillan.
- Gustman, A. L., Steinmeier, T. L., & Tabatabai, N. (2014). The Great Recession, Decline and Rebound in Household Wealth for the Near Retirement Population. *NBER Working Paper Series*, No. 20584. Retrieved from <https://www.nber.org>
- Greve, B. (2008). What is Welfare? *Central European Journal of Public Policy*, 2(1), 50-73. <https://doi.org/10.4337/9781800885127.00007>.

- Hasanpour Varkolaei, M., Abdi Seyyedkolee, M., & Zaroki, S. (2024). Analysis of the Role of Prosperity and Recession on Welfare in Iran: Compared to Oil and Non-Oil Production. *The Journal of Economic Policy*, 16(32), 173-207.
<https://doi.org/10.22034/epj.2024.20739.2506> (In Persian).
- Horry, H., Jalae, S. A., & Lashkari, M. (2020). Investigation the Effect of Business Cycle on the Index of Economic Well-being in Iran. *Iranian Journal of Economic Research*, 25(82), 149-172.
<https://doi.org/10.22054/ijer.2020.11913> (In Persian).
- Hayley, S., & Chrystal, A. (2018). *Measuring Economic Activity*. Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/hebz/9780198787051.003.0009>
- Kaminsky, G. L. (2019). Boom-Bust Capital Flow Cycles. *NBER Working Paper Series*, No. 25890. Retrieved from <https://www.nber.org>
- Kafaie, S. M. A., & Pourfathy, N. (2020). Investigation of the Effect of Exchange Rate Volatility on Economic Welfare and Determination of Appropriate Monetary Policy. *Quarterly Journal of Economic Strategy*, 8(31), 5-42. (In Persian)
- Moll, B. (2014). Wealth Distribution and the Business Cycle. *2014 Meeting Papers*, No. 93, (Society for Economic Dynamics).
- Müller-Plantenberg, N. A. (2012). Boom-and-bust cycles marked by capital inflows, current account deterioration and a rise and fall of the real exchange rate. *Economic Analysis Working Paper Series*, No. 10/2012. Retrieved from <https://repositorio.uam.es>
- Maliar, L., Maliar, S., & Mora, J. (2005). Income and Wealth Distributions Along the Business Cycle: Implications from the Neoclassical Growth Model. *Topics in Macroeconomics*, 5(1), 1-28.
<https://doi.org/10.2202/1534-5998.1238>.
- Osberg, L., & Sharpe, A. (2009). New Estimates of the Index of Economic Well-being for Selected OECD Countries. *Centre for the Study of Living Standards*. Retrieved from <https://www.researchgate.net>
- Rostamzadeh, P., & Goudarzi Farahani, Y. (2017). Forecasting the Occurrence of Business Cycles Using Band-Pass Filter in Iran's Economy. *The Journal of Economic Policy*, 9(18), 41-64.
<https://doi.org/10.29252/JEP.9.18.410.29252/J.9.18.41>. (In Persian)
- Sadeghi, M., Akbari, N., & Amiri, H. (2016). The Impact of Targeted Subsidies of Basic Goods on the Household Welfare: A Case Study of the City of Isfahan. *The Journal of Economic Policy*, 8(16), 41-64.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26453967.1395.8.16.3.7> (In Persian).

- Sharpe, A. (1999). A Survey of Indicators of Economic and Social Well-being. Centre for the Study of Living Standards. Retrieved from <https://www.csls.ca>
- Schneider, M. T., & Winkler, R. (2021). Growth and Welfare under Endogenous Lifetimes. *The Scandinavian Journal of Economics*, 123(4), 1339-1384. <https://doi.org/10.1111/sjoe.12455>.
- Shin, Y., Yu, B., & Greenwood-Nimmo, M. (2014). Modelling Asymmetric Cointegration and Dynamic Multipliers in a Nonlinear ARDL Framework. *Festschrift in Honor of Peter Schmidt: Econometric Methods and Applications*, 281-314. Retrieved from <https://ssrn.com>
- Wilkerson, C. R., & Williams, M. D. (2011). Booms and Busts in Household Wealth: Implications for Tenth District States. *Economic Review-Federal Reserve Bank of Kansas City*, 81-104. Retrieved from <https://www.kansascityfed.org>
- York, R., & Light, R. (2017). Directional Asymmetry in Sociological Analyses. *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, 3, 1-13. Retrieved from <https://journals.sagepub.com>
- Zaroki, S., & Moghadasi Sedehi, A. (2021). The Role of Boom and Recession in Energy Consumption of Sectors with Emphasis on Electricity and Non-Electricity. *Quarterly Journal of Economic Modelling*, 15(53), 97-124. (In Persian)